

POKROK PUBL. CO.

POKROK ZÁPADU

Vydává POKROK ZÁPADU a měsíční vydání... z České republiky...

PRO SPJENÉ STÁTY... Pro Kanadu... Do Československé republiky...

Zásilkou poštou dělá se pomocí peněžních poukázek Express Money Order, bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přeštvování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva uveřejníme ochotně. Musí být stručné, psané bez úmyslu něčeho osobně pokřiviti a podepsány plným jménem, at již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

NĚMCI PLATÍ PRACI

Ze všech zpráv, docházejících jak z Německa, tak i ze zemí, s Německem sousedících, vychází na jevo, že Německo kupuje všechno, co mu přijde na dosah ruky. Každý by řekl, že má tedy hodně peněz, ale Německo při svých obchodech se s penězi nevytáší, neplatí hotově, nýbrž má jiné platidlo: Práci, kterou opatruje výdělek svým dělnickým armádám a pak výrobek z cizího materiálu vyváží do ciziny, dříve je prodává a získaným tak úvěrem opatruje si materiál nový, aby pomohl jeho opatrovatelům dělníkům znovu zaměstnání a výrobek znovu do světa poslal tam, odkud přivezlo za ně suroviny. Německo kupuje vše a nečiní u něho rozdílu, zda kupuje od Brita, Američana, nebo od jiného svého bývalého nepřítel, nebo od neutrála.

Německá vláda nedovoluje totiž, aby německá marka vyšla z Německa. Ty německé peníze, které se objeví za hranicemi Německa, byly vyzvezeny jen s mimořádným svolením německé vlády, a byly to jistě velice důležité předměty, které vývoz německé marky v tom či onom případě umožnily. Práce je dnes platidlem Německa. Zdá se, že Německo má dnes více tohoto penize, než kterýkoli jiný evropský národ. Jsou-li obchodní jednání, již do Německa přijíždějí za účelem uzavření obchodů, ochotní za dodané suroviny přijati zaplacení ve způsobě německé práce, koupí Německo kterékoli mu nabízené zboží v kterémkoliv množství. Potřebuje všechno na světě, jinak ale se obchodní cestující vrací ze své cesty se sklamanou tvář a ještě sklamanější kapsem. Zajímavé jest, co se stalo v případě velkého množství kůží, dodaných z Holandska na úvěr německým továrnám. Byly to kůže surové. Německo zounale potřebuje materiál pro svůj kožní průmysl. Zásilka byla světena koželužnám ke zpracování. Když byly kůže vydělány, připočteny výlohy a práci spojené i dopravu, byly hotové tak výrobky dovezeny zpět do Holandska a tam draze prodány. Výdělkem tak dovoleným byl zaplacen původní účet a Německo zhylo ještě množství vydělaných kůží k hrazení svých potřeb. Anž by byla tedy z Německa zaplacená jediná marka, získal německý průmysl něco potřebných kůží. Stálo se však, že kupec jeden z Holandska hodil je znovu zpěněžiti. Německí jednatelé je koupili. Znovu na účet a přivezli je do německých továren, kde byly zpracovány na obuv. Té bylo z Německa vyzvezeno tolik, že byl již mi opět poskytnut úvěr výrovná. Zbytek zůstal v Německu. Zase nevyšla z Německa ani marka na jejich zaplacení a práci dělníků bylo obyvatelstvo sátrian-du obhaceno o vzácnou a vysoce placenou obuv.

Obchodní cestující z Německa se vracějí, ať se sklamaní, nebo nepokojeni odcházejí ze německé vlády zhorlo všichni své dělnické třídy do hlavy převeděni, že jest to jediné práce, která umožní Německu, aby se mohlo znovu postaviti na nohy a zaujati své místo ve světovém trhu a obchodu. Zprávy z Německa přicházející nyní v ten smysl, že v mnohých, plnou parou pracujících závodech pracuje dělník osm hodin pro sebe a tři hodiny práce obětuje ve prospěch své vlasti. Váleční pochopení nový tento způsob obchodu, ve kterém nemusí Německo dáti ani zlamanou grešili ze svých peněžních zásob. Dělní svědci svědčí, že v tomto směru německé dělnictvo přímo s nadšením mezi sebou závodí.

Němci jsou zkušenými pozorovateli peněžního trhu a zejména s nesmírným, ale i puchopitelným zájmem sledují klesání, neb stoupání peněz francouzských, italských a britských. Uvědomují si také, že zadržováním svých dnes tak málo cenných peněz v hranicích své říše pomáhají k jejich nabývání ceny. Vidí, že jiní národové, nejobávanější jejich soutěžiteli na světovém tržišti kupují suroviny za hotově, třebaže se na to museli jinde vypůjčiti, a tím hodnota jejich peněz klesá. Proto zavlelo Německo jiné platidlo při svých obchodech se ostatním světem. Jest to práce a její výnos. Nekoupí ani jediné přepychové věci z ciziny. Nekoupí také nic, co by nemohlo zaplatiti svými výrobky a koupí všechno, jen aby surovinu tak nabytou mohlo zpracovat a znovu na světovém trhu s nálezitým výdělkem prodati.

Britičti a američti obchodníci vyjadřují nad tímto způsobem obchodu svůj nepokřývtý obdiv. Ale neskrývají se také s obavami. Připravovali se, že v Německu naváží trh, který by mohl dle svého přání říditi. Ale našli obchodníky, kteří předpisují své vlastní podmínky. Obchodní skladiště v Holandsku a skandinávských zemích jsou plna zboží, tam dovezeného v naději, že bude možno je prodati do Německa. Jiné zásoby přibývají s každou lodí. Ale odbyti není tak snadný. K tomu přistupuje také, že skladištní podmínky jsou vysoké a povážlivě se zadržují do očekávaných výdělků. To vše nutí k povolitosti. Obchodní jednatelé a komisionáři jsou zoufalí. Mohou sice zboží poslati do Německa a přijati za ně zaplacení v německých penězích. Ale peníze ty nemají z Německa. Mohou je uložiti na německých bankách a dostanou na ně stvrzenku. Najdou-li na ni kupec, jest ovšem zcela jinou palčivou otázkou. Kupec může být jen někdo, jenž by rád v Německu něco koupil. V takovém případě však obchodní jednatel z ciziny prodá svoji stvrzenku jen s velkou srážkou, která znovu znamená snížení výdělku. Obchod v tomto směru otáčí se stále kol ceny německé marky. Klesne-li, znamená to ztrátu, stoupne-li, znamená to výdělek.

Obchodní jednatelé cizí na hranicích Německa a harikají. Jsou sklamaní a žalují, že tento nový způsob obchodu s Němci jest jedině dalším důkazem prokleté německé dokladnosti a vypočítavosti. Leč není času k nářkům, nýbrž poučení sama sebe. Zatracená německá výkonnost má být jen poučením, jak se špatně vyplácí ještě zatračenější nevykonnost, nerozpočítavost. Lid, který pracuje s největším úspěším, má nádějí na největší úspěch a nejdříve se zotaví z utrpených ztrát. — Kde jsou peníze, není ještě všechno. Peníze se těžko shánějí, lehko však rozkutélejí. A proti jejich rozkutélení postavilo Německo dokladné hráze, kterými propustí jen to, co bude muset — v první řadě ovšem válečné náhrady. A těch bude dost a dost.

JATEČNÍ OBCHODY

Průměrný člověk se může právem domýšlet, že výhradní obchod jatečních závodů pozůstává z prodeje masa a vedlejších produktů, valčejících se v přímém spojení s masovým průmyslem. — Nanejvýš je každému známa výroba umělého hnojiva což jeden z vedlejších obchodů jatečních společností, ale to jest prve jedním z nejmenších. Zdá se, že pět velkých jatečních závodů kontroluje již větší část celkové velkoobchodu a ceny dovozu set různých potravin závisí na jejich rozhodnutí. Federální obchodní komise právě vydala čtvrtý díl své zprávy, v níž pronázuje na různé druhy obchodů, říká se jateční firmy zabývají. Kontrola životních potřeb není v každém městě stejná a tě se patně díle toho, jakého jateční pětka některému městu

příkládá. Komise praví, že nemá předložit veřejnosti statistiku, jak procento potravin jest kontrolováno jatečními závody, poněvadž většina těchto obchodních spekulantů jest vedena s přisnou tajností a nepřímým způsobem, tak že jest nesnadnou věcí získati přesné číslice. Po celých Spojených Státech jest množství společností, jejichž jména nijak nepokazují k tomu, že jsou kontrolovány jatečnickými zájmy a někdy ani dokladným vyšetřováním nevypadají to na jevo. To je hlavní příčina, že celý rozsah kontroly jatečnického průmyslu nad potravinami není znám, ale jisté je mnohem větší, než se málo většina lidí domnívati.

Zpráva udává, že čtyři velké jateční firmy kontrolovaly prostřednictvím svých podřízených závodů, nepočítaje v to interesty rodní jednotlivých jatečků, skoro 50 procent veškeré drůbeže, která byla během minulého roku poslána do trhu. Stejně čtyři firmy, Swift, Cudahy, Wilson a Armour, kontrolovaly minulého roku 33 procent vajec, dopravovaných po dráze a 49 procent syra. Komise k tomu dále podotýká, že jatečnické se nalézají v takovém postavení, že by beze všech obtíží mohli kontrolovati veškeren wisconsinský

Generál Allenby a jeho matka.

Polní maršálek lord Allenby, vítěz v Palestině, uvítán byl v minulých dnech nadšeným obyvatelstvem při příležitosti návratu do Anglie. Na obrázku naseem spatřujeme tohoto statečného generála po boku starické matky, kterou navštívil hned, jak bylo to možno.

sír, kdyby se o to chtěli zasaditi. Roku 1917 zhotovily jateční firmy přes 50 procent vsehého oleomargarinu a jiných sádlových a máslových náhražek a mimo to mají pod kontrolou mlékařské produkty, jako kondensované mléko, nakládané ovoce a zeleninu, uzené a zmražené ryby, kávu, kávou, různé druhy syrovu, křávu z vln a vůbec se zabývají výrobou a prodejem rozmanitého jiného zboží, mezi nímž náhražky potravin zaujímají velmi důležité místo. O závodu Libby-ové jest na příklad sáložován, že má tak dokonalou kontrolu anamazu, že ani některá z největších velkoobchodů nemohly je koupiti kromě jejím prostřednictvím.

Die tvrzení komise rozdělily si jateční společnosti jednotlivé druhy obchodu mezi sebou, aby si navzájem nepřekážely. Jedna se zanevazuje o kontrolu ryže a jiných zemědělských produktů, kdežto jiná se domáhá kontroly syra neb konzervovaného ovoce atd. Obrovský kapitál, kterým vládnou, umožňují je jatečnickým firmám zasahovati do každého obchodu a průmyslu, v němž spatřují příležitost k velikému výdělku a vyzkoušeti tržní ceny, jaké si přejí.

Komise nevěří, že takové rozdělování činnosti velikých jatečnických firem by mohla přispívati k většímu vyšetřování, anž to může vésti k nižším cenám neb k došlejší lepší kvalitě výrobků. Federální průmyslová komise již delší dobu vyšetřuje jateční trust a podala zprávy, v nichž jej přímo obviňuje ze spiknutí za účelem zvýšení cen, což bylo jedním z důvodů, že národní průmysl Spojených Států začal veřejně vyšetřovati, a jest sáložováno, že spolky velkoporoty v krátkosti vznesu na jevíře obzvláštní společnost a její pěstování všemožnou kontrolou a před nadávem do

brovně uabílaly distriktuální národnímu, že mu předloží své knihy a posadí podrobně vysvětlení a svých obchodů, aby dokázaly, že jejich výdělek jest poměrně nepatrný v poměru ke kapitálu, vloženému do průmyslu. Podarilo se distriktuální národnímu jateční firmě usvědčiti z přestoupení zákona, jest arci otázkou, neb do sud žádné podobné vyšetřování nemělo žádného výsledku, avšak rozšleřování jatečnického obchodu na jiné životní potřeby jest zajisté vše velice vážnou. Obchodní komise poznamenává ve své zprávě, že taková rozsáhlá a mocná organizace musí nevyhnutelně míti škodlivý vliv na politickou a sociální stavbu amerických institucí. — Ku prospěchu takové soustředěvané obchodu a průmyslu, vedoucí ke kontrole cen a znemožňování kompetice, jisté nemůže býti.

TURCI SE PROBÍRAJÍ K NOVÉ BUDOUCNOSTI

Louis Edgar Howne, speciální zpravodaj chicagského časopisu Daily News, který se vrátil do Paříže po sedmi měsících v Orientu, kde diplomatické intriky a úplatkářství zápolo o teritoriální a obchodní výboje, překonávají podobné zjevy z dob nadvlády Německa v předválečných dnech, vypráví: "Po několik měsíců byl jsem bez komunikací, hlavně následkem místních poměrů a censury. Nedávno byl jsem dvacet jeden den cesty od nejbližší železniční stanice. Censura jest nejpřísnější, jakou jsem kdy poznal za války. Bylo absolutně nemožno, poslati pravdivé novinářské depeshe, a americké obchodní telegramy byly zadržovány souperními obchodními zájmy, až informace v nich obsažené staly se bezcennými následkem uplynutí času. Poměry mezi Velkou Británií, Francií, Italií a Řeckem jsou na venek přátelské, ale pod hladinou jest zvířívý vír podezření, žárlivosti, intrik a klamání. Turci, kteří vzali vše do svých vlastních rukou, jsou odhodlaní uniknouti osudu Persie a obchodní nadvláde kterékoli země. Podnikají úsilovné pokusy, shoditi břitě cizích intrik. "Za tím účelem nejlepši muži v Turecku vytvořili národní hnutí, na předložení konferenci v Erzerumu, a podruhé na kongresu v Sivasu. Účelem první konferencie bylo, požádati Spojené Státy o převzetí mandátu nad celou Ottomanskou říší. Účelem druhé bylo, vynutiti změnu v tureckém kabinetu a přistáhnouti sultánovu králdu, která dle tvrzení nacionalistů třepala se dle pokynu britického. R. Crane, americký komisař, vyslaný k vyšetřování v Malé Asii, byl pozván, aby se účastnil kongresu v Sivasu jako delegát, ale nezbyvalo mu času, a já jsem šel na místo jeho. Měl jsem hotově zkušenosti z pohádek Tisíce a jedné noci s passporthy a podobně. Sdílel jsem přátelství s Kemelem pašou, Roefem bejem a jinými ne-spornými vůdci Ottomanské říše dneška. Seděl jsem v mnohých sešších kongresu, který mne konečně požádal, abych informoval Ameriku o práci Turků, aby Spojené Státy přijaly mandát nad Ottomanskou říší.

"Sultán byl proti kongresu, nejvíce proto, že Britové, by nejmenším v Turecku, potírají všemožně na všech stranách každý vzrůst přátelství k Americe. Britové jsou viníci, že se pokoušeli vyprovokovati kurdské kmeny, aby se vrhly na kongres, a že poslali za tím účelem majora Noela do Charputu. Turci zachytili úřované telegramy o tomto plánu a rozkázali je. Byl jsem jediným příslušníkem kterékoli spojenecké země v Sivasu, kromě několika amerických podpůrných pracovníků, kteří se nemíchají do politiky. Kongres nečinil žádného usnesení, dokud mně nepodal dříve vysvětlení a nezeptal se, jaký účinek, dle mého soudu, bude míti tato akce na smýšlění Ameriky. Jejich účelem bylo, nepokřiditi možnost amerického mandátu. Generál Mustafa Kemal pašá drží nyní kontrolu Turecka. Když kabinet resignoval, sultán kapituloval před požadavky nacionalistů."

MY A POLÁCI

Dokladem o názorech polské veřejnosti a tisku ve věci Těšinské a v poměru k Československé republice jest následující článek známého listu "Kresowy Kuryer Polski" z 5 září (doplovice): "Paš Kramář prohlásil v "Journal de Débats", že český národ

který tak mnoho vtrpěl za věrnost k dohodě, vyhovuje ochotně veškerým jejím nařizením — a výjimkou záležitosti těšinské. "Jest totiž naprosto nemožným, aby český národ v této věci mohl doznati zklamání. Konečně i sblížení česko-polské stalo by se nenávratným."

Polské stanovisko v otázce těšinské jest totéž. Polsko, které se rovněž ochotně podrobovalo veškerým nařizením dohody — v záležitosti těšinské jest rozhodnuto učiniti výjimku. A právě tak jako Česi pokládá za naprosto nemožné, aby polský národ v této záležitosti doznal zklamání; rovněž sblížení polsko-české stalo by se nemožným.

Jestliže dva státy mají tak identické názory na své životní zájmy v jisté sporné věci — tu přichází k vále. To třeba pověděti jasně a srozumitelně.

Ale všechny rozumné političtější státy odvolávají se na "ultima ratio" a starají se do poslední chvíle o to, aby nechal za sebe mluviti rozum. A co nám tento prostý rozum napovídá? Právě nám věci všeobecně známé: Těšinské Slezsko musí náležeti k Polsku, poněvadž jest zemí ryze polskou. Ani poměr sil mezi státem našim a Československým, ani všeobecná mezinárodní konjunktura neodvražďovala by naše zřeknutí se této polské země, nebo alespoň jen náš souhlas s dočasným zůstatením této země rukou českým. Následkem toho jest pro nás psychologicky nemožným přijmouti jakoukoliv diskusi na thema možnosti zůstatením Těšinského Slezska at již v celku, či v jakékoli části za hranicemi našeho státu. Češi musí porozuměti, že pro 25-millionový národ nemyslitelným pocit pokoření, který by se v něm mohl probudit pod vlivem skutečnosti, že zřekl se části svých nepochybných práv ve prospěch národa — šestimilionového!

Jestliže silnější krivdív slabšímu, tu zřejmě zůstane země kvádřivou, ale nepají se s ní pocit pokoření. Neb sama skutečnost takové krivdív, ačkoliv nemorální, není nelegickou. Slabší má vždy zásadu "ultra posse nemo tenetur". Ale aby silnější souhlasil s krivdívou, spáchanou mu slabším, to jest naprosto nemožným, poněvadž k pocitu krivdív přibýl by ještě pocit pokoření a potupy. A takové kombinace lidská psychologie nemůže sněsti.

Při veškeré sympatii k českému národu, při plném obdivu nad zručností, s jakou uměl zároveň "trpěti pro dohodu", a vstahovati ohromné zisky z neobzky Austrie, soudíme, že bratři Češi nerozhněvají se na nás, jestliže jim otevřeně povíme, že pokládáme se za silnější než oni. A to nejen vzhledem na náš počet a náš prostor, ale také vzhledem na naši politickou situaci vnitřní a zahraniční. V naší vnitřní politice nemáme ani polovinu oněch neznají a těžkostí, s jakými bojovati musí šestimilionní Češi, snažících se přivlékli k svému státu a předčelati na své občany 9 millionů lidí zřezných národností, kulturou převážně výše postavených nežli Češi sami.

Pro tvorbu se evropskou soustavu jest význam Polska bez sporu větší, než význam Čech. Bez českého státu obešla se Evropa velím-dobře pro 400 let; bez Polska již po půldruhem století přišla do zmatku. Český kulturní život, zejména v dobách husitských, probudil se teprve před sedmi desíti lety. Polsko nemělo nikdy. Právě v dobách zajetí a rozřezení dosáhlo Polsko značného stupně rozvoje.

To vše nepřineslo žádné újmy bratrům Čechům, nechtěme jinak dáti jim na jevo nějakou příkrost; bžíj toliko o to, vyloužiti vše tak nemožným, že nepřistoupíme nikdy k tomu, aby třeba jen jediná píď polské země zůstala pod českým panstvím. Nemůže býti také žádná koalice na zeměnkou, která by nás k přijetí takové dohody mohla přimúiti.

Kdyby tomu Češi chtěli rozumět, bylo by velmi dobře pro nás i pro ně. Především ale pro ně. Neboť kdyby snad šlo o to, abychom kdykoliv obrátili se proti Čechům, tu nemusíme se nikterak obávat, že bychom zůstali osamoceni. Nalézají-li se Češi v tomžé postavení, nechť se nejlépe zeptají u sudetských Němců, u Maďarů, které o-jarmují, anebo konečně i u těch Slováků, jimž se vrátili za rodné bratry. Vykládáme vše dosti jasně, aby bylo nálezitě porozuměno. An

Nemoci ledví (Geva's Kidney and Liver Pills) Severtův Silitel ledvin a ja...

W. F. SEVERTON, CEDAR RAPIDS, IOWA. vývody p. Kramáře, ani k pochyby p. Marschalla...

Máme za to, že nas... tak těžkých podmínek... zabránění politika zašla...

Byl by věru již čas, skot to diskuse, z kterých je přeno, že nemůže se státi jim ze Těšinské Slezsko musí Polska."

Čechové v Sasku. — Nkomané v saském hlavní Drážďanech v polovici tohoto roku, které dle ná zprávy stánuštinlo se tři tchů, bylo usneseno z Drážďanech českou lidř demizii. Ta prý bude mít zřezovati v SaSKU české vychovávatel rečníky propagacii. Akademii obdl Husovy vysoké školy nutno bedlivě sledovati skou činnost."

Zbýtečnost "Proč vy, pane Hout jdete k zubnímu lékaři přece tak záležitě věc hezké, když se šovák ubíže řadu bitech v... " A pro m vs, 1 zastávaj 14 už je staj..."